

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Nieuwe ministers op de trap: opstapje of afgang?

Breed, E.

Citation

Breed, E. (2022). Nieuwe ministers op de trap: opstapje of afgang? *Bestuurskundige Berichten*, 37(1), 4-6. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3303727>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3303727>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Nieuwe ministers op de trap: opstapje of afgang?

Emma Breed

De nieuwe ministers zijn beëdigd en er zijn een hoop bekende gezichten teruggekeerd. Na alle sensatie sta ik hier dan ook niet om te springen. We hebben nieuwe ministers en een oude garde. Maar dat is niet waar de meeste kritiek op slaat. Het gaat over ministers die amper verstand hebben van de portfolio die hen is toegewezen. Ik heb economie laten vallen zodra dat kon en ben geslaagd voor M&O met een vijf. Jaren later ben ik penningmeester van de SPIL en lijkt het alsof ik verstand heb van financiën. Je kunt alles leren, maar onder mijn vrienden was dit een hevige discussie. Ik vroeg het me toch af: is het echt zo erg om geen verstand te hebben van je portefeuille?

In het nieuwe kabinet Rutte IV zijn er in ieder geval genoeg ministers die dit niet hebben. Dit vormt een aanzienlijk verschil met de ministers van Rutte III.

Sigrid Kaag bijvoorbeeld, is onze eerste vrouwelijke minister van financiën¹. Dat is leuk maar in tegenstelling tot haar voorganger Wopke Hoekstra -die in de Kamercommissie voor Financiën zat in de Eerste Kamer- heeft Kaag geen financiële ervaring. Dezelfde Hoekstra die nu minister van Buitenlandse zaken is geworden, Kaags vorige positie. Kajsa Ollongren mag ook alweer minister worden. Frappant is dat ze, net als Ank Bijleveld eerst minister (in Bijlevelds geval staatssecretaris) van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties was voordat ze opstapte naar minister van Defensie. Nog frappanter is dat de huidige minister van Binnenlandse

zaken en Koninkrijksrelaties -Ollongrens vorige positie- Hanke Bruin-Slot pelotonscommandant, waarnemend hoofdofficier en stafcommandant is geweest bij defensie. Misschien had Bruin-Slot genoeg van defensie, maar dit kun je als een gemis beschouwen.

Franc Weerwind, onze minister voor rechtsbescherming heeft net als u Bestuurskunde gestudeerd aan de Universiteit Leiden. Echter heeft hij de studie niet afgerond. Dus voor degenen onder u die op het punt staan te stoppen, ook zonder diploma kan je het zover schoppen tot minister (of voorzitter van de Fietersbond; het is maar waar je prioriteiten liggen). Voorganger Sander Dekker heeft óók Bestuurskunde gestudeerd en heeft een propedeuse Nederlands Recht. Een studie rechten is als het aan mij ligt essentieel voor een positie als beschermheer van het recht of op het ministerie van Justitie en Veiligheid waar er zoveel jargon wordt gesproken dat zelfs het ministerie van Financiën hier niet aan kan tippen. Daarom maak ik mij het meeste zorgen over Dilan Yezilgöz-Zegerius, minister van Justitie en Veiligheid. Zij heeft geen achtergrond in het recht zoals haar voorganger Ferdinand Grapperhaus, die advocaat was bij onder meer het advocatenkantoor Allen & Overy in Amsterdam en deeltijd-hoogleraar Europees arbeidsrecht in Maastricht is geweest. Natuurlijk kan het argument gebruikt worden dat ministers genoeg ambtenaren onder zich hebben om het werk vóór hun te doen, maar de minister blijft politiek verantwoordelijk.

“Ook zonder diploma kan je het zover schoppen tot minister (of voorzitter van de Fietersbond)”

De komende vier jaar zijn nog niet helemaal verloren. Integendeel, we hebben een hoop te vieren. Er is een eerste vrouwelijke minister van Financiën en de minister van Defensie is alweer een vrouw. We hebben bijna de langst zittende premier van Nederland en er zijn nieuwe ministerposten bij gekomen voor ‘klimaatdrammer’ Rob Jetten, minister voor Klimaat en Energie en Hugo de Jonge, minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke

Ordering. Er is een natuur- en wiskundige, die werkzaam was aan de Universiteit van Princeton minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en er is een ziekenhuisdirecteur benoemd tot minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport om de coronacrisis op te lossen.² Echter hebben Robbert Dijkgraaf en Ernst Kuipers geen ervaring in de politiek. Is dit dan vereist?

Wim Voerman, hoogleraar Staats- en Bestuursrecht aan de Universiteit Leiden was op 10 januari te gast op Radio 1.³ Hij legde uit wat een goede minister moet doen.

“Een goede minister brings home the bacon”

Een goede minister ‘brings home the bacon’, dat betekent dat een goede minister zorgt dat het regeerakkoord goed wordt uitgevoerd.

Niet de makkelijkste taak in zo’n ingewikkelde politieke arena als we in Nederland hebben. Daarvoor heeft een geschikte minister een goede politieke antenne nodig. Een goede minister weet waar de meerderheden liggen in de kamer en waar hij tegenstand kan verwachten. Er is dus wel degelijk een goed gevoel voor politiek nodig. Expertise in het veld waar je werkt is een plus. Maar, volgens Voermans legt dit ook extra druk op de minister. De verwachtingen voor Coronaminister Ernst Kuipers zijn hoger dan die voor Hugo de Jonge destijds waren, die toen hij aantrad nog niet wist dat er een wereldwijde pandemie zou uitbreken. Omdat Ernst Kuipers jarenlange ervaring heeft in de zorg, hebben mensen de verwachting dat hij als ziekenhuisbestuurder

goed is in zijn veld en dat hij met een nieuwe of zelfs een betere aanpak voor de Coronacrisis gaat komen.

Ook wijst hij erop dat een minister ‘van’ iets belangrijker is dan een minister ‘voor’ iets. Een minister ‘voor’ -hoe krom het ook klinkt- heeft een veel meer ‘overlappende’ dossier met andere ministeries dan je in eerste instantie zou denken. Daarvoor is dus minder praktijkervaring nodig omdat zij van alles een beetje moeten weten om de eigen portefeuille te vullen.

“Het doet opiniemakers goed om een minister te zien die de ervaring die hij heeft opgedaan in zijn werkveld meeneemt naar de ministerpost.”

Het kabinet zelf is het hier helemaal mee eens. Zij zeggen dat je beter iemand kan hebben die weet hoe de politiek werkt, dan iemand met verstand van zaken over het onderwerp. De meerderheid van het huidige kabinet heeft daarom ook geen ervaring in de praktijk voor hun vakgebied. Enkel Ernst Kuipers en Robbert Dijkgraaf. Maar met hoe het onderwijs is georganiseerd in Nederland, als een managementbedrijf, is het ook niet nodig. En wie weet of Robbert ook affiniteit heeft met cultuur?

Nog nooit was het vertrouwen in een kabinet zo laag volgens een peiling van de NOS⁴. Met uitzondering van eerdergenoemde ministers die praktijkervaring hebben opgedaan: zij scoren het hoogst. Dat het vertrouwen zo hoog is voor deze twee ministers is ook gerelateerd aan dat het vertrouwen zo laag is in de rest van het kabinet. Ministers die er een potje van hebben gemaakt vorig jaar, zie Kasja Ollongren met Pieter Omtzigt’s “functie elders” of Alexandra van Huffelen van de toeslagenaffaire, mogen dit jaar terugkeren op een andere ministerpost. En dan ook nog vaak een ministerpost waar ze geen verstand van hebben. Mark Rutte blijft minister van Algemene Zaken terwijl het vertrouwen in hem ook gedaald is na het aftreden

van zijn vorige kabinet. Het doet de opiniemakers in Nederland dus goed om een minister te zien die de ervaring die hij heeft opgedaan in zijn werkveld

meeneemt naar de ministerpost.

De meeste nieuwe ministers zijn niet onervaren als bestuurder en hebben genoeg mensen onder zich die het ministerie draaiende houden. De komende vier jaar liggen voor ons en we gaan meemaken wat er allemaal gaat gebeuren. Alle nieuwe ministers kunnen zich namelijk wel een foutje veroorloven, zie Ferd Grapperhaus op zijn bruiloft of Ollongren die het verschil niet wist tussen een majoor en sergeant.

Concluderend geeft het veel vertrouwen en een mooi plaatje als een minister al ervaring heeft in het veld van zijn ministerie. Het is logisch dat mensen vinden dat iemand die het land bestuurt enige kennis van zaken moet hebben. Maar kennis van politiek is even belangrijk. Zoals jullie ook zien hebben veel ministers Bestuurskunde gestudeerd, al dan wel of niet afgemaakt. Gelukkig heeft Connie Helder, minister voor Langdurige Zorg en Sport Politicologie gestudeerd.

Emma Breed is de penningmeester van de Studievereniging voor Politicologen In Leiden (SPIL). Tevens neemt zij geregeld online de politiek op de korrel – in rijmvorm en in memes. Op Instagram te bekijken via: @partij_em

Bronnenlijst

[1] Parlement.com. (z.d.). Kabinet-Rutte III (2017–2022).

Geraadpleegd 11 januari 2022, van https://www.parlement.com/id/vkidc8m3p1sz/kabinet_rutte_iii_2017

[2] Rijksoverheid.nl. (2022). Rijksoverheid bewindspersonen. Geraadpleegd 11 januari 2022, van <https://www.rijksoverheid.nl/regering/bewindspersonen>

[3] Nporadio1. (2022). Wim Voermans over het komend politiek jaar. Geraadpleegd 11 januari 2022, van <https://www.nporadio1.nl/fragmenten/spraakmakers/27c75973-8858-4bd2-8f31-7d09e303dbf7/2022-01-10-wim-voermans-over-het-komend-politieke-jaar> <https://doi.org/10.1111/j.1751-9020.2011.00413.x>

[4] NOS. (2022). Zelfs kiezers D66, CDA en CU hebben weinig vertrouwen in nieuwe kabinet. NOS.NL. Geraadpleegd 11 januari 2022, van <https://nos.nl/artikel/2412607-zelfs-kiezers-d66-cda-en-cu-hebben-weinig-vertrouwen-in-nieuwe-kabinet>